

Gienpart

af den ved 10de ordentlige Storthings Constitutionscommittee under 5te September
d. A. afgivne Indstilling.

(Bilag til Forslaget om Ophævelse af Grundlovens § 2, sidste Passus.)

Paa 9de ordentlige Storthing har Repræsentanten Sorenskriver Sørensen fremsat et af ham som eget vedtaget Forslag fra nuværende Bureauchef og Rigsarchivar Henrik Bergeland, af saadant Indhold:

"Sidste Passus i Grundlovens § 2, saalydende: "Jøder ere fremdeles udelukkede fra Udgang til Riget," udgaaer."

Dette Forslag med dets Motiver har ifølge Storthingets Beslutning af 28de Juni 1839, under Præsidentens Haand, overeensstemmende med Grundlovens § 112, været ved Erkten kundgjort, tilligemed de øvrige paa 9de ordentlige Storthing fremsatte Forslag til Forandringer i Grundloven.

Af de til samtlige Repræsentanter uddeelte Aftryk vil det sees, at der ved Kundgjørelsen ikke findes nogen saadan Mangel, som gjør den uovereensstemmende med Forslaget. Dette er tilligemed de øvrige paa 9de ordentlige Storthing fremsatte Forslag til Forandringer i Grundloven tilstillet undertegnede Committee til Indstilling.

Motiverne for samme ere af Forfatteren udførligen udviklede, og Committeeen anseer det overflødigt her at gjentage eller ekstrahere samme.

Proponenten har erklæret med Forslaget at tilsigte, at Jødernes Emancipation i Norge maatte være fuldstændig. Indskrænkning i nogensomhelst Henseende, saaledes som til visse Steder eller Erhvervsgrene, er efter hans Formening altid en Tilfidsættelse, der føles som en Uretfærdighed, og har alle dennes ulykkelige og bittere Følger for begge Parter.

Foruden til de i selve Forslaget udviklede Motiver, tillader Committeeen sig at henvise til et særskilt Skrift i Anledning af samme: "Indlæg i Jødefagen," hvoraf Proponenten har tilstillet ethvert af Storthingets Medlemmer et Exemplar. Kun skal man af det sidste specielt udhæve nogle enkelte Momenter. Disse ere: Jødernes Nationalitet eller Antipathie for enhver anden Nation, der skulde gjøre, at de ikke kunne betragte sig som i borgerlig og politisk Henseende tilhørende den Nation, som optager dem iblandt sig, anseer Proponenten som en Bildfarelse. Han paaberaaber sig herfor Vidnesbyrd om opvoksende Patriotisme af Jøder blandt de Nationer, hvor den borgerlige Forskjel er forsvunden. Han anfører, at ingen Stat nægter den til Christendommen overtraadte Jøde den fulde Borgerret, hvoraf udbrages den Slutning, at det er Bekjendelsen og ikke Herkomsten, at det er en religiøs ikke en national Forskjel, som begrunder Udelukkelsen. Han paaberaaber Historiens Vidnesbyrd, at Jøderne efter Jerusalem's Forstyrrelse levede adspredt i alle det romerske Rigets Provinser, under samme retlige Forhold som disse øvrige Beboere, og efterat disse havde faaet romersk Borgerret, ogsaa havde Deel i denne, indtil omtrent halvserde hunderede Aar efter Jerusalem's Udødeliggelse, og omtrent 100 Aar efterat Christendommen var bleven det romerske Rigets Statsreligion, da Love mod Jøderne, ikke som Nation, men som Sekt, toge sin Begyndelse. Det er ogsaa nu langtfra, at Jøderne overalt leve under egne Love, og Erfaring viser, at Ophævelsen ikke møder Hindringer, forsaavidt de ikke betragtes som udgaaende fra Religionen, saasom Bestemmelser om Dmstjærrelsen, Sabbathen, og Forbud mod visse Spiser, der forsaavidt ere af samme Bestaaffenhed som de catholske Bestemmelser om Fasten.

Endelig støtter han sig til de Erklæringer og Beslutninger, som den af Keiser Napoleon i Aaret 1806 sammenkaldte Forsamling i Paris af Rabbiner og Deputerede fra Jøderne afgav til de dem forelagte Spørgsmaale, angaaende Jødernes borgerlige Forholde efter mosaiske Love i den Stat, hvor de ere Borgere.

For fræk Løgn erklærer han det, at der i Religionens Navn nogetsteds imellem Mosaiterne foredrages en Moral, som skjelner imellem Rebelighedspligter mod Troesforvandre og anderledes Troende, — som tilstedes Nager og anden Forfordeling mod de Christne o. s. v. Han paaberaaber sig Dr. Riesers Vidnesbyrd, hvis Ord han gjengiver saaledes: "Kjende I Skoler eller Synagoger, hvori deslige Skjendigheder blive lærte? Kjende I Lærere, ved hvem deslige formastelige Daarstaber blive udbredte i Religionens Navn: saa betegner os hine Skoler, nævner os hine Lærere, paa det at Skolerne kunne blive tillukkede, og Lærerne som Gudsbespottere overleverede til Menneskehedens og sine Troesforvandrede Afstye, og som Ungdommens Fordærvere til Lovens strænge Straf. Ere I derimod ikke istand dertil, som I aldrig have været det, og aldrig skulle blive det, da betænker, at ubevist Bagvaskelse falder tilbage paa deres Hoved, hvorfra den er udgangen." "Folket vil det ikke — Opinionen er derimod." Herimod heder det: "Det mere dannede Publikum, saavelsom den halvdannede Middelstand, er temmelig ligegyldig ved Sagen, og undersøger man nærmere den foregionne offentlige Mening, opløser den sig til Slutning deri, at Enhver gjerne vil være tilfreds med Emancipationen, naar kun hans Sag, hans Haandtering fremdeles som forhen vilde blive tillukket for Jøderne. For en saadan ikke alene tvivlsom, men ovenikjøbet — hos den uden Sammenligning største Deel Individider — paa Egennytte beroende offentlige Mening bør imidlertid den umiskjendelige Retfærdighed ikke vige. Den sande Fædrelandets, Dplysningens, Retfærdighedens og Frihedens Ven træder den imøde, og bekjemper den saaledes som han frimodig maa imødegaae enhver almeenskedelig Fordom. Hvad Retfærdighed byder og en fornuftig Politikk ikke fraraader, det kan tilsidst heller ikke en behørig luttret og opløst offentlig Mening nægte, og naar de mere Dannede, de Bedre, ere enige angaaende Sagen, saa vil den store Masse, som jo desværre altfor gjerne lader sig noie med, at Andre tænke for dem, snart følge efter."

Efterat Sagen var Committeeen tilstillet til Behandling, har den Tid efter anden modtaget følgende yderligere Dplysninger igjeanem Proponenten, deels umiddelbar fra ham, deels fra Andre gjennem Storthingets Præsidentskab.

A. I det svenske Sprog.

1. Betræftet Afskrift af det Kongelige svenske Commerce-Collegii Skrivelse til Hans Kongelige Majestæt, angaaende fornyet Reglement for de i Riget bosatte Jøder, dateret Stockholm den 10de April 1837.
2. Betræftet Afskrift af en Skrivelse fra Stockholms Stads Politicollegium (formentlig) til Over-Statsholderen, Magistraten og Brigadchefen for Borgerkabets Cavallerie- og Infanterie-Corpsfer, dateret 10de

Mai 1808 — efter en i Stockholms mosaiske Menigheds Archiv forvaret bekræftet Afskrift — angaaende et fra de i Stockholm værende Handlende af den "Jødiske Nation" indgivet Andragende om at maatte i Anledning af udbrudte Krigsuroligheder, da Stadens Borgerklub var opfordret til militær Tjeneste, blive indrullerede i Borgerklubbets Compagnier, for at opfylde de Pligter, der paaligge dem lige med Rigets øvrige troe Underfaatter. Tilbudet, uagtet erkjendt for et hædrende Beviis paa Hengivenhed for Konge og Fædreland, og paa en Tænkemaade, som Nationen ved flere Leiligheder har yttret — tilraadedes ikke modtaget, fordi Borgerklubbets Indrullering allerede var sluttet og Antallet tilstrækkeligt til det fornødne Bagthold; dog at Nationen ei derved betoges Afgang til, i Forhold til sin Evne, ved Sammenflugt at medvirke til Lettelse af Borgerklubbets, ved Mandklubbets Beklædning og i andre Maader, saalænge Bagtholdet varer, forøgede, Udgifter. I en tilføjet norsk Note anføres, at Documentets Doversender, Dr. med. Levertin bemærker i Følgekrivelsen, at man "vel modtog deres (Jødernes) Gaver, men forresten undgik ethvert Fælledsklub med deres Personer."

3. Et Bidrag til "Naste Freya" dateret den 12te August 1841, indeholdende: Nogle Ord, foranledigede ved en Opsats i Naste Freya No. 77 betitlet: Et Ord om Jøbedommen, i Anledning af Indsenderen H. i Freya No. 75. Dette Skrift af en unavngiven Mosait indeholder 3 Afdelinger. I den første imødegaaer han Paastanden, at Jøderne efter Skriftens Lære ansee sig som Guds udvalgte Folk, mod hvilket alle andre Religionsbekjendere ere retløse, godtgjør og stadfæster ved Citater af det gamle Testamente og Talmud, at Budet: "Du skal elske din Næste som dig selv" gjælder Jøden som den Christne og alle Mennesker uden Undtagelse. Blandt mere yttres han i den Anledning:

"Hvorledes Rabbinerne have kunnet vove at foredrage saadan Lære som: — at Loven ikke har forpligtende Kraft i en Jødes Forhold til de Christne, en Lære, der staaer i aabenbar Strid med den hellige Skrift, for et Folk, for hvilket Livets Bog aldrig var tillukket, dette er ikke let at forklare. Under sine Lidelser og sin Glendighed, naar den christelige Kjærlighed ofte beredte det den forfærdeligste Død, næsten altid Krænkelse og Vdmængsel, hente de dette Folk just af Livets Bog sin Trøst, samt Forhaabninger paa en den almindelige Kjærligheds og Fredens Tid, da man ikke for Troens Skyld skulle nægte sin Broder de høiere Menneskerettigheder og derpaa erklære, at ikke Undertrykkernes, men den Undertryktes Intollerants er Aarsag til dette Forhold. At under de strækkelige Forsølgelser fra de Christnes Side, naar ofte Tusinder af Jøder maatte ofre Livet paa Skaffottet, Tusinder gaves til Priis for en ophidsset Pøbels Raserie, naar de Christnes Præster og de Skriftlærde prædikede Had og Mord, naar Jøden intetsteds fandt Sikkerhed eller Roe, naar han overalt saae Beviis paa de Christnes Had, aldrig eller høist sjelden paa Christenkjærlighed, — naar de forfulgte uhykkelige Slagtoffere da stundom glemte, at deres Forsølgere vare deres Brødre, naar nogle blandt de Tusinder af Rabbiner da udtalte Lærdomme, som ikke stemmede med Budet om den almindelige Kjærlighed til alle Mennesker, — Lærdomme, som dog aldrig have vundet nogen Authoritet i Synagogen, men almindeligen ansees for ugheldige, som beklagelige Følger af den græseligste Undertrykkelse, — dette var maaskee en Synd, som aldrig kunde straffes tilstrækkelig, en Synd, for hvilken de flere hundrede Aar senere levende Jøder ogsaa maatte bøde! Mærkeligt, at man altid seer Splinten i sin Broders Nie, men ikke Bjelken i sit eget! Hvis jeg blandt de Lærdomme, som christne Skriftlærde af alle Secter prædikede, vilde gjøre en Samling af menneskesjendelige og intollerante Yttringer, og med dem bevise, at Christendommen lærer Had mod Mennesker — hvordan skulle I da dømmes om mig? Hvorfor tillade I eder selv at gaa saaledes frem mod Jødernes ringe Jøb? Er det fordi vi ere de Svagere? Sandelig de nu levende Jøder skulle ikke engang vidst, at en Rabbin fordem har prædikeret deslige mod Jødernes sridende Lære, hvis ikke christne Lærde havde været saa begjærlige efter at opspore Tilfælde, i hvilke Jøder undertiden have forglemt sig, ihvorvel disse snarere vidne om de Christnes end om Jødernes Intollerants. Man bevise, at en eneeste mod den rene Morals Bud sridende Lære forekommer i alle de Religionslæreboøger, som benyttes ved vores Ungdoms Underviisning, og af hvilke vi eie en betydelig Mængde; man bevise, at noget saadant forekommer i nogen eneeste blandt de Prædikener, som holdes i vore Synagoger, af hvilke mangfoldige ere trykte, eller i alle hebraiske Skrifter, som ere forfattede i det sidstforløbne Aarhundrede, og jeg skal erkjende, at man har Ret i hine Beskyldninger, der ellers maae ansees udsprungne fra Ubejendtskab med Jødernes Religion og fra Fordomme."

Den anden Afoeling angaaer Paastanden, at Jøderne betragte Opholdet blandt Christne og den tvungne Lydighed mod disses Dyrighed som en Guds Straf, hvorfra den forventede Messias skal udfrie dem, og gjøre sit Folk til Herre over alle sine Fiender; hvorved han stiller sig udenfor den religiøse Tollerants, og gjør sig til en blot ved Magten bundet Underfaat i den Stat, hvori han lever. Mod denne Paastand oplyses, at Jødernes Messias-Idee er for Oplyste kun en billedlig Fremstilling, at i hine Tider, da Trykket blev altfor haardt, da Folket altfor grumt plagedes for sin Troes Skyld, da turde muligens Ideen om en gudsendt Messias, der skulle gjenoprette et jordisk Rige, have levet hos de mindre Oplyste, der fandt sin Fortrøstning i dette Haab; men jo venstabeligere Jøderne behandlede, desto mere forædledes deres Begreber, deres Forhaabninger erholdt en anden men ædlere Form, og Ideen om en verdslig Messias, som ikke har noget Støttepunkt hverken i Bibelen, eller i de oplyste Rabbineres Lære, er fuldkommen forsvunden; den kan findes i gamle Bøger; i Jødernes Land findes den ikke mere. Ingen Stat, siger han videre, kan beklage sig over, at dens Dyrighed ikke hos Jøderne har fundet fuld Erkjendelse, fuldkommen Lydighed, og anfører Bibelens og Talmuds Bud i saa Henseende. Mod denne Bebreidelse, at hans Religion consequent fører hen til Despotismen, at Jøden consequent maa fornægte den Aandens Frihed, som udgjør Christendommens inderste Princip, anfører han blandt mere: at den jødiske Stats Idee var Lovens udelukkende Herredomme, som ingen enkelt Person, han være Konge eller Præst, kunde have sig over. Blot Sanhedrin, som bestod af de Værdigste og Værdeste blandt Folket, kunde vedtage de Forandringer, som Tiden krævede. Enhver, som sølte et indre Kalb (Guds Røst) dertil, som kunde føre Ordet i Menigheden, samt ved Dyd og Fromhed havde er-